

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
rész- és közbenső ítélete**

Az ügy száma: Pfv.III.21.175/2018/7. szám

A tanács tagjai: . Döme Attila a tanács elnöke

. Zumbók Péter előadó bíró

Salamonné dr. Piltz Judit bíró

A felperes: felperes

A felperes képviselője:

. Telek Zoltán Ügyvédi Iroda

(ügyintéző: dr. Telek Zoltán ügyvéd)

Az alperesek: I. rendű

II. rendű

Az alperesek képviselői:

jogtanácsos

Rideg Ügyvédi Iroda

(ügyintéző: dr. Rideg Ákos ügyvéd) II. rendűért

A per tárgya: kártérítés megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Óvárosi Törvényszék 56.Pf.638.394/2017/8.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Pesti Központi Kerületi Bíróság 24.P.302.687/2015/47/I.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet részben - a II. rendű alperesnek fizetendő másodfokú perköltség viseléséről szóló rendelkezésre is kiterjedően - hatályon kívül helyezi, az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatja, és megállapítja, hogy a felperes által 2011. október 15-én elszenvedett közlekedési baleset bekövetkezéséért a II. rendű alperest 80%-os mértékű felelősség terheli. Az elsőfokú bíróságot a felperest ennek alapján megillető követelés összegének elbírálására utasítja.

Mellőzi az elsőfokú ítéletből a II. rendű alperest megillető perköltség, valamint az 1.245.543 (egymillió-kétszáznegyvenötezer-ötszáznegyvenhárom) forint elsőfokú eljárási illeték megfizetésére vonatkozó rendelkezést. Mellőzi annak megállapítását, hogy 24.000 (huszonnégyezer) forint fellebbezési eljárási illetéket az állam visel.

Egyebekben a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az I. rendű alperesnek 15

napon belül 30.000 (harmincezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Megállapítja, hogy a felperesnek a másodfokú eljárásban 30.000 (harmincezer) forint, a felülvizsgálati eljárásban 30.000 (harmincezer) forint, a II. rendű alperesnek a másodfokú eljárásban 38.100 (harmincnolcezer-száz) forint, a felülvizsgálati eljárásban 38.100 (harmincnolcezer-száz) forint költsége merült fel, az állam által előlegezett másodfokú eljárási illeték összege 48.000 (negyvennyolcezer) forint, a felülvizsgálati eljárási illeték összege 70.000 (hetvenezer) forint.

A rész- és közbenső ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes 2011. október 15-én az általa vezetett motorkerékpárral P. lakott területén, a . számú úton a . számú főút felől az Ú. utca irányába közlekedett. A . számú út és az Ú. utca kereszteződésében nekiütközött az S.J. által vezetett, az Ú. utcából a . számú útra balra, a . számú főút irányába kikanyarodó tehergépkocsi bal oldalának.
- [2] A felperes a baleset következtében 8 napon túl gyógyuló, súlyos testi sérülést szenvedett.
- [3] A balesetben részes tehergépkocsira az I. rendű alperesnél kötöttek kötelező gépjármű- felelősségbiztosítási szerződést.
- [4] A . számú út és az Ú. utca kezelője a II. rendű alperes.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [5] A felperes keresetében 20.759.050 forint kártérítés és késedelmi kamatai egyetemleges megfizetésére kérte kötelezni az alpereseket.
- [6] Előadása szerint a tehergépkocsi vezetőjének észlelnie kellett volna, hogy az Ú. utca burkolata a . számú úton a . számú főút felől érkezők számára földútnak látszik, így nem lehetett abban biztos, hogy megadják számára az elsőbbséget, emiatt akkor járt volna el az adott helyzetben elvárható módon, ha a kereszteződést fokozott óvatossággal közelíti meg, és gyakorlatilag elsőbbséget ad a . számú úton közlekedőknek, továbbá a tehergépkocsi vezetőjének azt is tudnia kellett volna, hogy a . számú út és az Ú. utca kereszteződése előtt nincs kihelyezve „Egyenrangú utak kereszteződése” tábla, a . számú úton pedig nem helyeztek ki

„Lakott terület kezdete” táblát, emiatt a . számú út és az Ú. utca kereszteződése balesetveszélyes hely.

[7] A felperes a II. rendű alperessel szemben előterjesztett keresetét arra alapította, hogy a II. rendű alperesnek a közút kezelőjeként gondoskodnia kellett volna a közút biztonságos közlekedésre való alkalmasságáról, erre tekintettel az Ú. utca torkolatát meg kellett volna tisztítania a földfelhordástól, hogy az ne látsszon földútnak, és az elsőbbségi szabályokat illetően ne tévessze meg a közlekedőket, emellett a betonkerítés miatt be nem látható útkereszteződésben egyrészt tükröt, másrészt „Egyenrangú utak kereszteződése” és - esetlegesen - 20 km/óra sebességkorlátozó táblát kellett volna kihelyeznie, a . számú úton pedig a sebesség csökkentése „Lakott terület kezdete” tábla kihelyezésével lett volna elérhető.

[8] Az alperesek érdemi ellenkérelmükben a kereset elutasítását kérték.

Az első- és másodfokú ítélet

[9] Az elsőfokú bíróság - a korábbi közbenső ítéletének hatályon kívül helyezése folytán megismételt eljárásban meghozott - ítéletével a keresetet elutasította.

[10] A per anyagává tett, a balesettel kapcsolatban kiállított nyomozati iratok alapján megállapította, hogy a tehergépkocsi vezetője a keretszerződés előtt megállt, és onnan indulva normál gyorsítással az ütközés helyén és helyzetében 15 km/óra körüli sebességgel haladt. A rendőrség által kirendelt igazságügyi gépjárműszakértő szakvéleménye szerint a felperes által vezetett motorkerékpár baleset előtti haladási sebessége 93-98 km/óra közötti volt, azaz a részére megengedett legfeljebb 50 km/óra sebességet 86-96%-kal lépte túl. A szakértő azt véleményezte, hogy az igen rossz beláthatóság miatt a felperesnek a sebességét jelentősen a megengedett alá - akár 10-15 km/órára - kellett volna csökkentenie az útkereszteződés közvetlen környezetéig ahhoz, hogy a lehetségesen jobbról érkezők elsőbbségét biztonságosan biztosíthassa. A szakvélemény tartalmazta továbbá, hogy a tehergépkocsi jogszabályilag előírt elsőbbsége biztosításával a felperes a balesetet elkerülhette volna, de a megengedett legfeljebb 50 km/óra sebesség betartása mellett a valós balesetet még akár a normál lassító fékezést sem elérő enyhe fékezéssel is elkerülhette volna, azaz a sebességtúllépés és a baleset bekövetkezése között is ok-okozati összefüggés volt kimutatható.

[11] Az elsőfokú bíróság mindezek alapján megállapította, hogy a tehergépkocsi vezetője a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet (a továbbiakban: KRESZ) 25. § (1) bekezdésében foglalt szabályokat betartva, a forgalmi,

időjárási és látási viszonyoknak, továbbá az útviszonyoknak megfelelően közlekedett, ezért a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 339. § (1) bekezdése és 346. § (1) bekezdése alapján a baleset bekövetkezése miatt felelősség nem terheli, és az I. rendű alperes a kötelező gépjármű-felelősségbiztosításról szóló 2009. évi LXII. törvény (a továbbiakban: Kgfb.tv.) 27. §-a alapján a felperest ért kár megtérítésére nem volt kötelezhető.

- [12] Az elsőfokú bíróság kiemelte, hogy az I. rendű alperes tekintetében a baleseti mechanizmus vizsgálata, míg a II. rendű alperes vonatkozásában a forgalomtechnikai szakkérdések megválaszolása szakértői bizonyítást igényelt, amiről a feleket a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 3. § (3) bekezdése alapján tájékoztatta, és felhívta a figyelmüket arra, hogy a bizonyítási kötelezettség elmulasztása a felperes terhére esik. Rámutatott, hogy a felperes a tájékoztatásra tekintettel szakértő kirendelését indítványozta, és a szakértői díj előlegezését is vállalta, azonban a díjelőlegezési kötelezettségének bírói felhívás ellenére a kitűzött határidő alatt nem tett eleget, hanem előbb arról nyilatkozott, hogy a bizonyítási indítványát nem tartja fenn, majd azt adta elő, hogy újabb bírói felhívás esetén a szakértői díjat megelőlegezi. Az elsőfokú bíróság azonban a szakértői bizonyítást mellőzte, amit a felperes korábbi mulasztásával indokolt. Ennek megfelelően az ítéletének indokolásában rögzítette, hogy a kereseti követelés jogalapjának kérdésében a rendelkezésre álló iratok alapján kellett döntenie.
- [13] A II. rendű alperessel szemben előterjesztett kereset elutasítását azzal indokolta, hogy a kártérítési felelősségének megállapítása egyértelműen szakértői kérdésnek minősült, a nyomozati iratok alapján pedig a felelősségére utaló adat nem merült fel. A rendőrség tájékoztatása alapján azt is rögzítette, hogy a baleset helyszínén 2001. október 15. és 2011. október 15. között nem regisztráltak olyan közúti közlekedési balesetet, amelyet a rendőrség tudomására hoztak volna.
- [14] Az elsőfokú bíróság a felperes helyszíni tárgyalás elrendelése iránti bizonyítási indítványát arra hivatkozással utasította el, hogy a nyomozati iratok tartalmazták a baleset bekövetkeztének időpontjában készített fényképfelvételeket, és ehhez képest egy több év elteltével tartott helyszíni tárgyalástól semmilyen új adat, tény felmerülése nem volt várható. A felperes által felajánlott tanúbizonyítást arra figyelemmel mellőzte, hogy a nyomozati iratok a baleset helyszínét egyértelműen rögzítették, és arra vonatkozóan új tény a tanúk vallomásaitól sem volt várható.
- [15] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét - annak helyes indokaira utalva -

helybenhagyta.

- [16] A fellebbezésben foglaltakra tekintettel rámutatott arra, hogy az elsőfokú bíróság nem tévedett, amikor a felperes utólagosan előterjesztett bizonyítási indítványa és a szakértői díj megelőlegezése ellenére a szakértői bizonyítást mellőzte. A felperes ugyanis a szakértői bizonyítás költségeit kellő időben nem előlegezte meg, továbbá a szakértő kirendelése iránti bizonyítási indítványát neki felróhatóan elkésetten, a jóhiszemű pervittel nem összeegyeztethető módon terjesztette elő. A felperes emellett a bizonyítási indítványát semmilyen feltételtől nem tehetette függővé, ezért arra sem hivatkozhatott megalapozottan, hogy a szakértő kirendelése idő előtti lett volna azt megelőzően, hogy a II. rendű alperes nyilatkozott arról, hogy forgalmi rend felülvizsgálati jegyzőkönyveket nem készített. E tényről a felperesnek a szakértői bizonyítás iránti indítványának visszavonásakor egyébként sem lehetett tudomása. A másodfokú bíróság ezt a fellebbezésben is fenntartott bizonyítási indítványt a Pp. 3. § (4) bekezdés utolsó mondata alapján is elutasította.
- [17] A jogerős ítélet indokolása szerint a balesetben részes felek adott közlekedési szituációban tanúsított magatartását az akkor kihelyezett közlekedési jelzőtáblák alapján kellett megítélni. Ebből következően az I. rendű alperes helytállási kötelezettsége szempontjából semmilyen jelentősége nem volt annak, hogy a balesetet követően milyen jelzőtáblákat helyeztek ki. E körülményeket a II. rendű alperes kártérítő felelősségének vizsgálata körében lehetett volna értékelni, ha a szakértői bizonyítás foganatosságának lett volna helye.
- [18] A másodfokú bíróság szerint a felperes fellebbezési hivatkozásával ellentétben az elsőfokú bíróságnak nem kellett vizsgálnia, hogy a tehergépkocsi vezetőjétől az adott közlekedési helyzetben milyen magatartás volt elvárható, a felróhatóság vizsgálatát ugyanis csak a károkozó jogellenes magatartás megállapíthatósága esetén tekintette indokoltnak.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [19] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben elsődlegesen „közbenső” ítélettel az alpereseknek a kárai egyetemleges megtérítésére kötelezését, másodlagosan az általa indítványozott bizonyítás elrendelését kérte. Megsértett jogszabályhelyként a Pp. 141. § (2) és (6) bekezdését, 164-165. §-ait és 221. § (1) bekezdését, valamint a közúti közlekedés rendjéről szóló 1998. évi I. törvény (a továbbiakban: Kkt.) 34-35. §-ait jelölte meg.
- [20] Kifejtette, hogy az I. rendű alperesnek minden mást megelőzően

csatolnia kellett volna a Kkt. 34. § (2)-(3) bekezdéseiben előírt okiratokat (forgalom felülvizsgálati jegyzőkönyveket, nyilvántartásokat), amelyekkel igazolni tudta volna azt, hogy a baleset helyszínéül szolgáló közút forgalmi rendjét megvizsgálta, a közutat a biztonságos közlekedésre alkalmasnak találta, ennek elmulasztásával nem bizonyította, hogy eleget tett a Kkt. 34. § (1) bekezdésében előírt kötelezettségének, amely szerint a közút kezelőjeként köteles gondoskodni arról, hogy a közút a biztonságos közlekedésre alkalmas legyen. Azt a nyilvánvalóan jogellenes magatartását, hogy semmiféle ellenőrzést nem végzett, valamint azt a nyilvánvalóan rosszhiszemű perbeli magatartását, hogy az okiratok hiányát a perben évekig titkolta, a bizonyítási teher telepítésénél kérte figyelembe venni a Pp. 164. §-a alapján. Véleménye szerint a II. rendű alperest terhelte annak bizonyítása, hogy a közút a baleset időpontjában a biztonságos közlekedésre alkalmas volt.

- [21] A felperes felülvizsgálati érvelése szerint a perben nem merült fel olyan szakkérdés, amely szakértő kirendelését indokolta, a büntetőeljárásban kiállított szakvéleményt ugyanakkor a perben is fel lehetett használni. Arra is hivatkozott, hogy a bizonyítási teher fentiekben ismertetett telepítése esetén a szakértői bizonyítással kapcsolatban nem is mulaszthatott, amennyiben a bizonyítatlanság következményei mégis őt terhelnék, úgy annak volt jelentősége, hogy a bizonyítási indítványát kellő időben előterjesztette, az a per befejezését nem hátráltatta, ezért az elsőfokú bíróság a bizonyítási indítványát jogellenesen utasította el, egyébként a per a további bizonyítási indítványai teljesítésével, szakértő bevonása nélkül is eldönthető lett volna.
- [22] A felperes az általa indítványozott helyszíni tárgyalás mellőzését azért sérelmezte, mert annak alapján észlelhetőek lettek volna a baleset helyszínén történt változtatások (új közlekedési jelzőtáblák kihelyezése, a földfelhordás megszüntetése, a kilátást gátló növényzet ritkítása), és pontos válaszokat lehetett volna kapni azok időpontjáról és indokoltságáról. Álláspontja szerint a változtatásokat az tette szükségessé, hogy a közút korábbi állapota balesetveszélyes volt. Utalt arra, hogy a helyszíni tárgyalás mellőzése miatt a fellebbezését kiegészítve új bizonyítékként csatolta azokat a fényképfelvételeket, amelyek a baleset helyszínéül szolgáló közúton az elsőfokú ítélet meghozatala után végrehajtott változtatásokat ábrázolják.
- [23] Felülvizsgálati ellenkérelmében mindkét alperes a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [24] A felülvizsgálati kérelem részben megalapozott.

- [25] A Kúria a Pp. 275. § (2) bekezdése szerint eljárva, a felülvizsgálati eljárás eredményeként azt állapította meg, hogy a jogerős ítéletnek az elsőfokú bíróság ítéletét a II. rendű alperessel szemben előterjesztett keresetet elutasító részében helybenhagyó rendelkezése a felperes által megjelölt és érdemben vizsgálható okokból jogszabálysértő.
- [26] A Kúria mindenekelőtt utal arra, hogy a felülvizsgálati kérelem egymással szorosan összefüggő kötelező tartalmi kellékei a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése, valamint annak kifejtése, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja [Pp. 272. § (2) bek.]. Ezen együttes törvényi feltételeknek a fél akkor tesz eleget, ha egyrészt a megsértett jogszabályhelyet konkrétan megjelöli, másrészt pedig a hivatkozott jogszabálysértést tartalmilag is körülírja, az arra vonatkozó jogi álláspontját kifejti, vagyis ha a jogszabálysértésre való hivatkozása indokait is ismerteti. Mindezek bármelyikének hiánya a felülvizsgálati kérelem hivatalbóli elutasítását eredményezi. Ha a fél a felülvizsgálati kérelmében több, egymástól elkülönülő jogszabálysértésre hivatkozik, valamennyi hivatkozásának rendelkeznie kell az előzőekben meghatározott tartalmi követelményekkel [1/2016. (II. 15.) PK vélemény 3-4. pontjai].
- [27] Ezzel szemben a felperes a felülvizsgálati kérelmében anélkül támadta a bíróságok bizonyítékmérlegelését, hogy ehhez kapcsolódóan megsértett jogszabályhelyként a Pp. 206. § (1) bekezdését megjelölte volna. Habár elsődleges kérelme - tartalma szerint - a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésére, az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatására és az alpereseknek a keresettel egyező marasztalására irányult, az I. rendű alperes helytállási kötelezettségét megalapozó, az elsőfokú bíróság által helyesen felhívott Ptk. 339. § (1) bekezdésének és 346. § (1) bekezdésének, a Kgyb.tv. 27. §-ának és a KRESZ 25. § (1) bekezdésének téves alkalmazását nem állította. Mivel pedig a felülvizsgálati kérelem kiegészítésére nincs jogszabályi lehetőség (BH 2017.232.I.), ezért a felperesnek azt a felülvizsgálati határidő letelte után, a felülvizsgálati tárgyaláson tett nyilatkozatát sem lehetett figyelembe venni, miszerint mindkét alperes a veszélyes üzemi felelősség szabályai szerint ítélandó meg. Emellett megsértett jogszabályhelyként ugyan a Pp. 221. § (1) bekezdését is feltüntette, de a jogszabálysértésre való hivatkozása indokait nem ismertette. E felülvizsgálati támadások ezért érdemben nem voltak vizsgálhatóak.
- [28] A felperes a Pp. 164. §-ának sérelmét abban jelölte meg, hogy a bíróságok a II. rendű alperesnek a közút biztonságos közlekedésre való alkalmasságáról szóló, általa vitatott tényállítását annak bizonyítása nélkül valósnak fogadták el anélkül, hogy helyszíni tárgyalást (helyesen: helyszíni szemlét) rendeltek volna el,

továbbá helytelenül foglaltak állást a szakértői bizonyítás szükségességének, az azzal kapcsolatos bizonyítási teher telepítésének kérdésében. Ez az álláspont azonban több okból is téves volt. Egyrészt azért, mert - a későbbiekben kifejtettek szerint - a jogvita helyszíni szemle nélkül is eldönthető volt; másrészt azért, mert a szakértő alkalmazásának feltételeit rögzítő Pp. 177. § (1) bekezdésének megsértett jogszabályhelyként való megjelölése hiányában ez a hivatkozás sem volt érdemben vizsgálható; harmadrészt azért, mert a bizonyítási feladatoknak a felek közötti eltérő megosztását, a bizonyítási teher átfordítását a felülvizsgálati kérelemben felhozott körülmények nem indokolták.

- [29] A felülvizsgálati kérelemben ugyancsak feltüntetett Pp. 165. § nem létező jogszabályhely, az az Országos Ítéltábla székhelyének és illetékességi területének megállapításáról, az igazságszolgáltatás működését érintő egyes törvények módosításáról szóló 1999. évi CX. törvény 174. § (1) bekezdése értelmében 2000. január 1-jén hatályát veszttette.
- [30] A Pp. 141. § (2) és (6) bekezdésének a felülvizsgálati kérelem megalapozottsága szempontjából önálló jelentősége nem volt, a másodfokú bíróság ugyanis a szakértői bizonyítást nem csupán e jogszabályi rendelkezések, hanem a Pp. 3. § (4) bekezdése alapján is mellőzte, ennek sérelmére azonban a felperes nem hivatkozott.
- [31] A felperes a Kkt. 35. §-ának megsértését is állította. Ez a II. rendű alperessel szemben előterjesztett kereset elbírálása körében irányadó jogszabályhely utaló szabályt tartalmaz, és a közút kezelőjének kártérítési felelősségére a polgári jog általános szabályait, s ezáltal a Ptk. 339. § (1) bekezdését rendeli alkalmazni. Erre figyelemmel azt kellett vizsgálni, hogy - a káresemény időpontjában hatályban volt Kkt. 33. § (1) bekezdés c) pontja értelmében - az érintett közutak kezelőjének minősülő II. rendű alperes a kezelői kötelezettségeit megszegte-e, és az esetleges mulasztása okozati összefüggésbe hozható-e a felperes által elszenvedett közlekedési balesettel.
- [32] A Kkt. 12. § (2) bekezdése szerint a közutak forgalmi rendjét félreérthetetlenül, úgy kell kialakítani, hogy azt a közlekedés résztvevői kellő időben és könnyen felismerhessék. A felülvizsgálati kérelemben hivatkozott Kkt. 34. § (1) bekezdése alapján a közút kezelője - az országos és a helyi közutak kezeléséről szóló jogszabályok szerint eljárva - köteles gondoskodni arról, hogy a közút a biztonságos közlekedésre alkalmas, közvetlen környezete esztétikus és kulturált legyen. A felperes által szintén megjelölt Kkt. 34. § (2) bekezdése tartalmazza, hogy a közút forgalmi rendjét - ha jogszabály másként nem rendelkezik - a közút kezelője alakítja ki.

- [33] Az utak forgalomszabályozásáról és a közúti jelzések elhelyezéséről szóló 20/1984. (XII. 21.) KM rendelet (a továbbiakban: KM rendelet) 2. § (1) bekezdése értelmében az utak forgalmának szabályozása - a 3. §-ban foglalt kivételekkel -, valamint a közúti jelzések elhelyezése, fenntartása, üzemeltetése és eltávolítása a (2)-(10) bekezdésben meghatározott kiegészítésekkel és kivételekkel az út kezelőjének a feladata. A KM rendelet 10. § (1) bekezdése szerint a helyi forgalomszabályozás célja, hogy a közúti jelzések alkalmazásával közölje a közlekedésben résztvevőkkel azokat a különleges kötelezettségeket, korlátozásokat, tilalmakat, vagy veszélyhelyzeteket, amelyekre az adott helyen a KRESZ-ben foglalt tételes magatartási szabályok betartása mellett figyelemmel kell lenniük. A KM rendelet 11. § (1) bekezdése alapján a közúti jelzéseket a KRESZ és a vonatkozó szabványok rendelkezéseinek megfelelően úgy kell elhelyezni, hogy azok a járművezetők és gyalogosok, akikre a jelzés vonatkozik, bármely napszakban, kellő távolságból észlelhessék, és azokból - helyismeret hiányában is - a forgalmi rendet félreérthetetlenül felismerhessék. A KM rendelet mellékletének 10.1. pontja értelmében a lakott területre vonatkozó közlekedési szabályok hatályát a „Lakott terület kezdete” jelzőtáblával kell elrendelni és a „Lakott terület vége” jelzőtáblával kell megszüntetni. Ez utóbbival egyező rendelkezést tartalmaz a közúti jelzőtáblák megtervezésének, alkalmazásának és elhelyezésének követelményeiről szóló 83/2004. (VI. 4.) GKM rendelet (a továbbiakban: GKM rendelet) mellékletének 18.2. a) pontja. A KM rendelet mellékletének 10.1. pontja rögzíti azt is, hogy ha a település közigazgatási területén belüli útszakaszon indokolt a lakott területre vonatkozó közlekedési szabályok hatályának megszüntetése, majd ismételt elrendelése, a KRESZ 132/b., 132/c., illetve 131/b., 131/c. ábrák szerinti „Lakott terület vége”, illetve „Lakott terület kezdete” jelzőtáblákat kell alkalmazni.
- [34] A jogerős ítélet tényállása - a büntetőeljárásban megtartott helyszíni szemléről készített jegyzőkönyvben és a nyomozást megszüntető határozatban foglaltakkal egyezően - rögzítette, hogy a felperes a motorkerékpárjával a balesetet megelőzően P. lakott területén, a . számú főút felől a . számú úton az Ú. utca irányába közlekedett. A felperes a perbeli személyes meghallgatása során előadta, hogy a . számú főúton a „Lakott terület vége” jelzőtáblát elhagyta, és emiatt úgy gondolta, hogy lakott területen kívül közlekedik. Az elsőfokú bíróság tanúként hallgatta ki a balesetben részes másik gépjármű vezetőjét, aki - a fentiekkel kapcsolatban - elmondta, hogy „[a]z út előtt 10 méterre volt a P. tábla vége, de ahogy kanyarodunk vissza, ismételten behaladunk P. területére” (14. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 3-4. oldala). E tanúvallomás alátámasztotta továbbá azt a felperes által a másodfokú eljárásban csatolt fényképfelvételekkel is bizonyítani kívánt tény, hogy a II. rendű alperes a balesetet követően a . számú úton - többek

között - egy „Lakott terület kezdete” jelzótáblát helyezett el.

- [35] Mindezeknek a II. rendű alperes közútkezelői kötelezettségeinek teljesítése, s ehhez képest a kártérítési felelősségének fennállása szempontjából az alábbiak miatt volt kiemelt jelentősége. A II. rendű alperes által - az érdemi ellenkérelmében, a fellebbezési ellenkérelmében és a felülvizsgálati ellenkérelmében is felhívott - GKM rendelet mellékletének 9.3. b) pontja a lakott területen kívüli szilárd burkolatú utak egyenrangú útkereszteződése esetén írja elő az „Egyenrangú útkereszteződés” jelzótábla elhelyezését. E jelzótábla elhelyezésére ezért a II. rendű alperes valóban nem volt köteles. A „Lakott terület kezdete” jelzótábla elhelyezése azonban a fentebb írtakra tekintettel, a KM rendelet mellékletének 10.1. pontja és a GKM rendelet mellékletének 18.2. a) pontja értelmében nem lett volna mellőzhető. A lakott területre vonatkozó közlekedési szabályok hatályát ugyanis az utóbbi jelzótáblával kell elrendelni. Ennélfogva a - helyismerettel nem rendelkező, a perbeli nyilatkozata szerint a baleset helyszínén korábban csak egy alkalommal, éjszaka, közvilágítással el nem látott útszakaszon járt - felperes a motorkerékpárjával a lakott területen megengedett 50 km/óra [KRESZ 26. § (1) bekezdés ad) alpontja] helyett a lakott területen kívüli egyéb útra meghatározott 90 km/óra [KRESZ 26. § (1) bekezdés ac) alpontja] sebességgel közlekedhetett. Ezt a sebességhatárt csekély mértékben lépte túl, a büntetőeljárásban kirendelt igazságügyi gépjárműszakértő szakvéleménye szerint a baleset előtti haladási sebessége 93-98 km/óra közötti volt. A szakértő azt is megállapította, hogy bár a felperes időben észlelte a veszélyt, és késedelem nélkül cselekedett, de a fenti sebessége mellett már valós vészfékezéssel sem kerülhette el az ütközést; a valóshoz hasonló vészfékezéssel akkor állíthatta volna meg a járművét, ha legfeljebb 86-90 km/óra sebességgel haladt volna; a lakott területen megengedett legfeljebb 50 km/óra sebesség mellett ugyanakkor a balesetet még akár a normál lassító fékezést sem elérő enyhe fékezéssel is elkerülhette volna.
- [36] Ebből következően a II. rendű alperes azzal, hogy a balesetet megelőzően a „Lakott terület kezdete” jelzótábla elhelyezéséről nem gondoskodott, a felhívott jogszabályi rendelkezések által meghatározott közútkezelői kötelezettségét megszegte, és ez a mulasztása okozati összefüggésben áll a felperes által elszenvedett közlekedési balesettel. Emiatt a Kkt. 35. §-a folytán alkalmazott Ptk. 339. § (1) bekezdése szerint kártérítési felelősség terheli. Mivel a baleset bekövetkezésében kisebb mértékű sebességtúllépésével a felperes is közrehatott, ezért a Kúria a Ptk. 340. § (1) bekezdése alapján a felperesre kedvezőbb 80-20%-os mértékű kármegosztást alkalmazott.
- [37] A Kúria a kifejtettekre figyelemmel, a Pp. 275. § (4) bekezdése szerint a jogerős ítéletet részben - a II. rendű alperesnek

fizetendő másodfokú perköltség viseléséről szóló rendelkezésre is kiterjedően – hatályon kívül helyezte, az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatta, és a Pp. 213. § (3) bekezdése alapján, közbenső ítélettel megállapította, hogy a felperes által 2011. október 15-én elszenvedett közlekedési baleset bekövetkezéséért a II. rendű alperest 80%-os mértékű felelősség terheli. Az elsőfokú bíróságot a felperest ennek alapján megillető követelés összegének elbírálására utasította. Mellőzte az elsőfokú ítéletből a II. rendű alperest megillető perköltség, valamint az elsőfokú eljárási illeték megfizetésére vonatkozó rendelkezést. Mellőzte annak megállapítását, hogy a fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli. Egyebekben a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján, a Pp. 213. § (2) bekezdése szerinti részítélettel hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [38] A Kúria a Pp. 270. § (1) bekezdése folytán alkalmazott Pp. 78. § (1) bekezdése és a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) 3. § (6) bekezdése szerint, a Pp. 67. § (2) bekezdésére és a 4/2009. (XII. 14.) PK vélemény (a továbbiakban: PK vélemény) I.2. pontjára tekintettel kötelezte a felperest az I. rendű alperes részéről felmerült – a kifejtett jogi képviselési tevékenység arányában megállapított jogtanácsosi munkadíjból álló – felülvizsgálati eljárási költség megfizetésére.
- [39] A Pp. 252. § (4) bekezdése és 275. § (5) bekezdése, az IM rendelet 3. § (6) bekezdése, valamint az illethekekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 46. § (1) bekezdése és 50. § (1) bekezdése alapján, a PK vélemény II.3. pontjára figyelemmel megállapította a felperes és a II. rendű alperes részéről felmerült – a kifejtett jogi képviselési tevékenység arányában megállapított, a II. rendű alperes esetében az általános forgalmi adót is tartalmazó ügyvédi munkadíjból álló – másodfokú perköltség és felülvizsgálati eljárási költség, továbbá az állam által előlegezett másodfokú eljárási illeték és felülvizsgálati eljárási illeték összegét. Azok viseléséről az elsőfokú bíróságnak kell határoznia.
- [40] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdésének megfelelően – a felperes kérelmére – tárgyaláson bírálta el.
- [41] A rész- és közbenső ítélet elleni felülvizsgálatot a Pp. 271. § (1) bekezdésének e) pontja zárja ki.

Budapest, 2020. január 22.

Dr. Döme Attila s.k. a tanács elnöke, Dr. Zumbók Péter s.k. előadó bíró, Salamonné dr. Piltz Judit s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

bírósági ügyintéző
HM